

Nông thôn mới về môi trường

Qua 10 năm triển khai Chương trình mục tiêu quốc gia xây dựng nông thôn mới (NTM) giai đoạn 2010 - 2020 cho thấy việc thực hiện tiêu chí môi trường trong xây dựng NTM có nhiều sự cải thiện rõ nét qua các năm. Nhận thức của các cấp chính quyền và người dân địa phương về bảo vệ môi trường (BVMT) ngày càng nâng cao, coi đây là một trong những nội dung trọng tâm trong quá trình thực hiện mục tiêu xây dựng NTM của địa phương. Nhiều địa phương đã huy động sự tham gia của nhiều bên liên quan vào công tác BVMT, đặc biệt là phát huy vai trò của cộng đồng; chú trọng công tác tuyên truyền, nâng cao nhận thức của xã hội về BVMT.

Từ quá trình thực hiện tiêu chí môi trường trong xây dựng NTM, đã có nhiều bài học hay, cách làm tốt trong phân loại rác thải sinh hoạt tại hộ gia đình (Hà Tĩnh, Nam Định...), thu gom bao bì thuốc bảo vệ thực vật (Nam Định, An Giang...), xử lý chất thải chăn nuôi (Gia Lâm...), xử lý nước thải sinh hoạt hộ gia đình, cụm dân cư với chi phí thấp và phương án vận hành đơn giản (Nghị Xuân, Hà Tĩnh; thành phố Sông Công, Thái Nguyên...). Với áp lực từ cộng đồng và nhu cầu tất yếu của thực tiễn công tác BVMT nông 84 thôn, nhiều mô hình công nghệ, biện pháp quản lý trong thu gom và xử lý chất thải sinh hoạt phát sinh cũng đã được nghiên cứu, ứng dụng, triển khai và phần nào từng bước giải quyết được những bức xúc từ hậu quả ô nhiễm môi trường do việc chôn lấp chất thải sinh hoạt mang lại.

Bên cạnh những thành quả rõ nét của tiêu chí môi trường trong thời gian qua, thực tế triển khai tại các địa phương cũng cho thấy, việc thực hiện và giữ được kết quả thực hiện đối với tiêu chí môi trường còn gặp rất nhiều khó khăn. Trước hết, tiêu chí môi trường là tiêu chí kém bền vững. Mặc dù so với nhiều tiêu chí khác, việc thực hiện tiêu chí môi trường đôi khi không đòi hỏi phải đầu tư lớn, nhưng phụ thuộc rất nhiều vào nhận thức và ý thức trách nhiệm của chính quyền và người dân. Bài học từ nhiều địa phương cho thấy, nếu chỉ cần dừng lại (sau thời điểm công nhận) mà không tiếp tục quan tâm chỉ đạo, triển khai thực hiện, các kết quả đạt được sẽ tụt hậu rất nhanh (như hình ảnh thuyền bơi ngược dòng, nếu dừng tay chèo sẽ bị trôi ngược). Bên cạnh đó, ngay tại thời điểm công nhận, thực chất nhiều nội dung trọng yếu của tiêu chí môi trường mới dừng lại ở mức “đạt”, thậm chí mới chỉ là các “phương án” thực hiện (như phương án đầu tư nâng cấp hạ tầng kỹ thuật về BVMT cho các làng nghề, phương án thu gom và xử lý chất thải, phương án đầu tư khu xử lý chất thải tập trung, phương án cải tạo ao hồ...). Như vậy, nếu không có các giải pháp quyết liệt (về lộ trình, nguồn lực và phân công trách nhiệm cụ thể) trong việc triển khai thực hiện các phương án nêu trên, thì coi như tiêu chí môi trường vẫn đang còn “nợ”.

Để tiếp tục nâng cao và duy trì bền vững các tiêu chí, Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn đã chủ trì, phối hợp với các Bộ, ngành có liên quan, xây dựng và ban hành văn bản hướng dẫn các địa phương xây dựng và triển khai kế

hoạch xét, công nhận xã đạt chuẩn NTM nâng cao giai đoạn 2018 - 2020, trong đó lĩnh vực cảnh quan - môi trường là một trong những nội dung trọng tâm của kế hoạch. Tiếp theo đó, Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn cũng đã chủ trì, phối hợp với các Bộ (trong đó Bộ Tài nguyên và Môi trường chịu trách nhiệm hướng dẫn về nội dung môi trường) 86 tham mưu xây dựng và trình Thủ tướng Chính phủ ban hành tiêu chí xã NTM kiểu mẫu giai đoạn 2018 - 2020, trong đó tiêu chí môi trường đã được nâng lên một mức độ cao hơn, tập trung giải quyết những vấn đề môi trường nổi cộm, những vấn đề môi trường kém tính bền vững (ở cấp độ hiện đại hơn, văn minh hơn, tiệm cận tốt hơn với các quy định pháp luật hiện hành về BVMT) trong đó chú trọng phương thức quản lý chất thải (tại từng hộ gia đình, cụm dân cư...); các yêu cầu mang tính định lượng cụ thể hơn đối với cảnh quan nông thôn (như tỷ lệ đường hoa, cây xanh, hệ thống chiếu sáng...)

TTHTQT

<http://moitruong.nongthonmoi.gov.vn/Pages/nong-thon-moi-ve-moi-truong.aspx>